

Бүрхит-монгол ҮНЭН

№ 246 (4366)
1943 оной
ДЕКАБРИН
5
воскресенье

ВКП(б)-гэй Областной Комитетэй,
ВМАССР-эй Верховно Советэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

„ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГА БОЛБОЛ СССР-эй ГРАЖДАНИН БҮХЭНЭЙ АРЮУН УЯЛГА МҮН“.

СССР-эй Конституциин 133-дахи статья.

СТАЛИНСКА КОНСТИТУЦИИН ТУГ ДОРО—УРАГШАА!

Мүнөөдөр—СССР-эй Сталинска Конституциин долоодугаар ой мүн.

Сталинска Конституциин болбол СССР-эй олон сая аргадугаар бүххэ дэлхэйн түүхтэ эхэ илалтануудыг аржиглан бэшэһэн алтан дэбтэр болохо юм. Энэ дэбтэр соо советскэ гражданин бүххэнэй эгзэн нагнан эрхэ сүлөөн, Эхэ оронойнай нэрэ түрэ ба бээ даанхай байдал бата бүхөөр бэшгэдэһэн байна.

Сталинска Конституциин алтан наранай аргамжан туяа доро Советскэ ороной захиралгүй үргэн тала нутагуудаар олон түмэн арад эоной ажабайдал гайхамшата үржэтгэһэн халбаран сээглэжэ байгаа. Тээд энэ хайхан байдалымнай нандарган буталжа, эрхэ сүлөө түгэдэр олоннациональна советскэ арадыг боогоолхон хара зорилготойгоор манай ороной гитлеровскэ дээрэмдэл ба алууршад мэхтэ муухайгаар довтолгон ороо.

Баруун Европодо бага эргын илалта, нууудыг туйлаһандаа толгойгоо эрьежэ хүжирхэн тэрэ хүйхэр муухай дайсаг манай орчине богонихон сэг соо дайлан абаха гэгэн бузар бодолтой байгаа. Тээд энэ бодолтоны муухай гэгшээр буруу дүршөө. Немецко-фашистска булимтараншад хэзэн миллион үхээрнүүд байдалтай газар дээрээр хүмүн үхиржэ Гитлер хохосой гэмт ябадалтай түлөө нэхойн үхэлээр хосорон талаба.

Улаан Армин үбэлэй ба зунай довтолгоо эсэстэ гитлеровскэ алууршад советскэ гэр дийтэ дээрхээ оро дорой үлдүүлжэ мүнөө Днеприн баруун тээ хаягдаа үлдэгдэг галуу ааша гарган ахалдана. Улаан Армин ба советскэ арадтай туйлаһан эхэ илалтануудай үндэс нуурын советскэ байгуулалтын бата бэхэ ба эб-дүрхэй хатуу байһан ябадала байна.

Гүрэнэй Оборонин Комитетэй түрүүлгшэ нүхэр И. В. Сталин 1943 оной ноябриин 6-да хэһэн элдхэл соогоо Советскэ Союзай оуе шадалай үндэс нуурын нуудыг ороо мэргэнээр тодорхойлоо.

Алхан манай ороодо арылтан фашистууд довтолгоодоо советскэ аргадугаар түрүүлшн сохилтодо орожо, өмдэл хоорондоо халбага хахаран бээ бээтээ тэмсэжэ байха гэжэ бодоһон байгаа юм. Тээд «Манай ороной аргадугаар ханг барисаан дайнай бүххэ түбэг бэрхшээл ба хүшэр хүндэ тэсн гаража, фашистска булимтараншад эсэргүү бүххэ советскэ хүнүүдэй хамтын тэмсэлдэ улам эхээр хатуужана.

Советскэ Союзай хүсэ шадалай үндэс энээндэ байна» (СТАЛИН).

Гитлеровскэ булимтараншад болбол манай ороодо довтолгон орохоодо советскэ арадтай шэн баатаршалта ба патриотизм тоогоогүй, большевикскэ партине тойроһон советскэ арадтай нягта жагсаалыг хараггүй байшоо. Тингэжэ «Дайнай үедэ парти болбол арадтайа улам эхэ ханг түрэлэй барисаатай, ажаллан үргэн нинтэй улам эхэ нягта холбоотой болоо.

Манай гүрэнэй хүсэ шадалай үндэс энээндэ байна» (СТАЛИН).

Эсэстэ, гитлеровскэ хүрэг дээрэмдэл болбол советскэ арадтай баатар Улаан Армин хүсэ шадал, тэрэнэй эбсэглэл, тэрэнэй дүй дүршэл, мэргэжэл шадарай ба дайшалхы зориг болон манай арадтай оулхэ тэсэбэр ба хатуу нягдзалье хараадаа абаггүй, «сахилган түргэнөөр» бутэ сохихо ханзатай эрхэн байгаа. Тээд «Улаан Армин болбол дэлхэйн бүххэ олон арминнуудһаа үлэмжэ бата ба найдвартай түйтэй байна.

Советскэ Союзай хүсэ шадалай үндэс энээндэ байна» (СТАЛИН).

Советскэ арад болбол Эсэгэ орошоо хамгаалтын дайнай гурбадайн жэл дээрэ үшөө хүсэтэй ба дийлдэхгүй бата болохо эрбэ. Энэ ушар хадаа Сталинска Конституциин туг доро туйлаһан манай айхабат эхэ амжалтануудай үрэ дүнгүдэнь болоо.

«Эсэгэ орошоо хамгаалта болбол СССР-эй гражданин бүххэнэй арюун уялга мүн» — гэһэн Сталинска Конституциин эхэ алтан үгэнүүд советскэ хүн бүхэнэй шуна мяхадаһан шэнгэһэн байгаа. Тингэжэ мүнөө манай баатар сэргэшэд: «Сталинска Конституциин түлөө! Сталиной түлөө!» — гэһэн нагнан уриануудыг дууджа гитлеровскэ алууршадые советскэ газар дээрэһээ намнан үлдэжэ нэрбэн нэрбэжэ ябана. Шэн табьата сэргэшэдэй дунда мүн манай бурят-монгол арадтай хүбүүд Эхэ эсэгэнэйгээ нангин юреалыг тэбшэжэ өөһэлдэһэн эрхэ сүлөө, өөһэлдэһэн эл жарагалье нэлгын хурсаар, буугтай мэргээр хамгаалжа ябана. Дүтэлхэн илалтаа дутуугүйгээр дайлан абаад байхадда, манай зол жаргалта арад зон өөһэлдэһэн эрхим хүбүүд болохо Жамбал Тулаев, Цырендаш Доржиев, Ц. Цыдыпов ба бусад олон баатар мэргэшүүлхэнэй илалтануудаар шэмэгдэһэн нэрэ алдарыг өмсөрхон дурдажа нуукал.

Тээд энэ дүтэлхэн илалтаа дайлан абахын тулалта хүсээ үшөө эхээр зангалдаха ябадал, бүххэ түйтэй ами бээ хайрлахагүй ажал хүдэлмэри, фронт дээрэ Улаан Арминтай үшөө шадар ба эрид шууд ябууланууд зайланхгүй хэрэгтэй байна.

Хамт хүсээ илалтын тулалда хамт юмээ фронтын тулалда зориула! Немецкэ булимтараншадта үхэл!

Эхэ оройонмай эрхэ сүлөө ба бээ даанхай байдал мандала болтогой!

Советскэ Информбюроноо

Декабриин 3-ай оперативна мэдээн

Декабриин 3-ай туршда ГОМЕЛЬ-ЮО баруун-хойгуур манай сэргүүд довтолгоо үргэлжлүүлжэ, 100 гаран нуурын газарыг, төлөө дунда ШАПЧИЦЫ, ДОВСК, СВЕРЖЕНЬ, МАЛАШКОВИЧИ, ДОВЦЫ, КРАСНИЦА, КАМЕНКА РЫСКОВСКАЯ, ФУНДАМЕНКА, НАДЕЖДИНО, ХИМЫ, СТОЛПНЯ, УГЛЫ, БУДА ЛЮШЕВСКАЯ, НОВАЯ СЛОБОДА, СТАРАЯ РУДНЯ, ПИРЕВИЧИ, КРУГОВЕЦ, РУДЕНКА, СКЕПНЯ гэдэг томо нуурын газарнуудыг ба САЛТАНОВКА гэдэг түмэрзай станцине байлдаатайгаар эзэлбэ.

ЧЕРКАССЫН оршондо манай сэргүүд дайсанай ябан сэргүүд ба танкинуудай атакыг суариса сохило.

КРЕМЕНЧУГ-ЮА баруугаар ба баруун-урдуур манай сэргүүд үсэл шайга байлдаануудыг хэлбэлхээ эсэстэ Кировоградска областин районно центр болохо НОВО-ГЕОРГИЕВСК городыг, мүн тэрэшлэн СТАРО-ЛИПОВО, НОВО-ЛИПОВО, КЛОЧКОВО, КАЛАБОРСКО, БАБИНОВКА, ЧЕРНИКОВКА, НИКОЛЬСК, ФЕДОРКИ, НОВО-ПИЛИПОВКА гэдэг нуурын газарнуудыг ба КОРИСТОВКА гэдэг түмэрзай станцине эзэлхэн байна.

Фронтын бусад участууд дээрэ тагнуул ба артиллерийско-минометно буудалдаа болоо.

Декабриин 2-ой туршда манай сэргүүд бүххэ фронтнууд дээрэ 17 немецкэ танк гэмтэһэн ба үгэ хэһэн байгаа. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитэй артиллерийн буудалгаар дайсанай 20 самолет унагаагдаа.

★ ★ ★

Гомель-ЮО баруун-хойгуур манай сэргүүд довтолгоо үргэлжлүүлжэ, 100 гаран нуурын газарыг байлдаатайгаар эзэлбэ. Манай боецүүд Гомель—Жлобин гэдэг түмэр замаар уртшаа дабшажа, Салтановка гэдэг станцине эзэлэ. Советскэ сэргүүдтэ сохилтон суарихадаа дайсан эхэ гээлтэүүдтэ оройон байна. Нэгэ газарта немецүүд түрүүлэй бэлдхэн хамгаалтантаа рубж дээрэ бүхэжэ гээлтэ гэдэһэн юм. Тингэжэ Н-скэ сохилтон частууд амжалтаатайгаар маневр хэжэ, дайсаные тойрон ороо. Бэлдхэнэ аюултай болохоодо ситлеровсүүд суариха эхилбэ. Тингэ үдэһн манай подразделениүүд довтолгоо хээ, 700 гаран немецкэ солдат ба офицер, дайсанай 8 танк үгэ хэһэн байгаа. 18 танк буу ба тоно танкинууд үгэ хэһэн байгаа. 3 танк хэрэгсэлтэй 3 склад ба бусад трофей буулгаһан абаа.

Манай боецүүд немецүүдэй Германи хударга каторгада туужа ябаһан 10.000 советскэ гражданинуудыг сулалло.

Черкассин оршондо немецүүд түлэй байлдаануудта алдһан позицинуудыг тээрүүлэн абатыг эрмэлзэжэ довтолгоо хэһэн байгаа. Нэгэ участок дээрэ манай сэргүүд дайсанай 7 контратакыг суаруулан сохино, батальон шахуу гитлеровсүүдэ үгэ хээ. Ондон дээрэ участок дээрэ немецүүдэй хэзэ дахин хэһэн контратаканы мүн амжалта туйлажа шалаагүй. Манай артиллерия буудалгаар 7 немецкэ танк гэмтэгдэһэн ба галдаг.

Кременчуг-ЮА баруугаар ба баруун-урдуур манай сэргүүд Днепрэй баруун эрье дээрэ дайсанай хамгаалтын шухала

Хэрэ далайн флотой авиаци дайсанай хажуулай корабль, 2 самолётно десант баржа ба сэргэй ашаатай 2 баржыг шэнгээбэ.

Белостокско областин нэгэ райондо ябуулга хэжэ байһан партизанска отряд немецкэ сэргэй эшлонины хажуу хуаг халлан унагаагаа. Тэрэ эшлонины хажуу хуаг халһан хүмэриһэн юм. Партизанууд пулеметно буудалгаар 100 гаран гитлеровсчэ ходоаба. Белостокско партизануудай ондоо нэгэ отряд түмэрзай эхэ участок дээрэ рельсыг таһалаа. Нэгэ хартыг түмэр зам дээрэ советскэ партизанууд

ашаа тээрэртэй түмэрзай составыг үгэ хээ. Поездын немецкэ хажуулууд плендэ абаһан байна.

...

«Составтай орожо минин Россия эрхэн маршева батальон 161-дхи немецкэ ябан сэргэй дивизииг хүсэлдүүлхээр ябуулгадһан юм. Тээд фронт дээрэ хүл толгойтоо олохын аргатгүй болоһон байгаа. Манай батальон бусад частуудта хамта суарихадаа өөрөөрөө дивизииг эхэ үгэ бэдэрэ нэн. Ингэжэ ушар зүтөө алдаад байха хамбаанда олон солдатууд дураараа өөдэ-уруугаа арылан байгаа. 900 хүнэй хахадһаа үсөөннэй үлөө нэн. 161-дхи ябан сэргэй дивизииг хамта сохилдоод, тэрэнэй штаб Франк мордоо гэжэ октябрь соо мэдэгдээ бэлэй. Манай батальоной үлэдэл 355-дхи ябан сэргэй дивизииг 866-дхи гренадерскэ полкдоо үтгэһэн байгаа.

Октябриин туршда 355-дхи дивизии 4 дахин нэмэлтэ абажа, бүххэ дээрэ 3.000 шахуу хүнүүдэ абаа. Тээд хойно-хойноон эрдэг маршева батальонууд дивизиин угаа эхэ гээлтэ хүсэлдүүлжэ шаладггүй байгаа. Хоёр нарала фронт дээрэ байха зуураа манай батальонхоо оройдоо 40 хүн үлөө бэлэй, — гэжэ 355-дхи немецкэ ябан сэргэй дивизиин 866-дхи гренадерскэ полкхоо плендэ абаһан солдат Гейнд Кальмус гэгшэ хөөрөө.

...

Немецко-фашистска эзэмлэлд сэт зуураа эзэлэгдэһэн советскэ районнуудай амгалан нуужа байһан хүнүүдэ Германи хударга, каторгада туужа. Гитлеровсүүд буудан алахаараа айлажа эхэ ханзатай хүнүүдэ, залуушуу ба үхбүүдэ ябаар ябаһыг бадхажа, тэлэгэртэ ямаршэ алаа хоолой зүйлс үлдэгдгүй байна. Немецкэ 20-доо Латышск АССР-дхи «Латышск батальон» байһан байгаа. 1.500 советскэ гражданинууд үгэ рөө нэн. Тэрэнэй оройнэй тингэ чхэ мэрэ халһан дээрхээ шадалаа ябаһа шадхагүй болоһон юм. Немецкэ хажуулууд хамгад ба үхбүүдэ буугайлаа хүрөөр сохино намнадаг байба. Үбшэн ба шадлгүй болоһон хүнүүдэ хартыг хажууда буудан аладаг байгаа. Немецүүдэй фашистска богоолхонгодо туужа ябаһан. Ленинградска областин сэт зуураа эзэлэгдэһэн районнууд хэзэ мянган хүнүүд Пековой оршондо крестовскэ лагеринуудта сулларһан байна. Нарайа үлүү сэг соо советскэ гражданинууд, тэрэ тоодо хамгад ба үхбүүд орохо гэрүгөөр сагаан талада байлад. Үдэр бүр лагеринуудта хүтэһөө үлсэхэлтэй ба үбшэһөө боложо хэзэ арбаад хүнүүд үхэнэ.

Конституциин үдэрыг илгэжэ угтаба

★ ★

Болзорхооны урид дүүргэбэ

Харайт муухай дайсагаа эсэстэ хараха хэрэгтэ бүххэ советскэ арад өөрлөһөнөө шадал хүсэ эршэмтэйгээр зангалда уялалтай гэгэн нүхэр Сталиной түүхтэ уяла манай республикын заганадад той хүндэтгөөр хүлэжэ, загана бариха жэлдэгтэ түсбэе Сталинска Конституциин найшлэр—декабриин 5 күртэр 100 процент дүүргэжэ гэжэ уялтануудыг абаһан бэлэй.

Тээд, мүнөө түрүү заганадад аман тагаригын бодото ажалар бэлүүлгэжэжэ байна. Жэлхэнь, Усть-Барганагай заганагай заводой нүхэр Алексеевэй бригада лобьр нарынга түсбэе болзорхооны 15 хонго урид 235 процент дүүргэбэ.

Мүн тэрэшлэн тус заводой нүхэр Палиевонэй заганабарилтын бригада жэлдэгтэ түсбэ 130 процент гүйсэхэбэ. Яруунын заганагай заводой нүхэр Курбетевэй бригада жэлдэгтэ түсбэе 100 процент дүүргэбэ, түсбөөн гэдүүр загана бариха Верховно Главнокомандованиин фондод хэзэ арбаад центер эрхим шайнартэй загана тушааха зорилготойгоор стахановска вахтада жагсаад байна.

И. ДАЛБАЕВ.

Колхозуудай утгамжа

Түнхэдэр түрүү ябажа байгаа колхозууд нэн түрүүлэ гүрэндэ тариа бэлдэхэ түсбөө нягта эсбэрээр гүйсэхэ хын түлөө бүххэ аргабожонжуудаа элсүүлэн хүсэ шадалаа эршэлхэдэ. Тингэ, дээ тэднээр тариа тушаалгаар Сталинска Конституциин үдэр болтор гүрэнгээ сүм тоосого дүүргэхэдэ гэгшэ юм.

★ ★ ★

Мүнөө «Улаан Шанай», «XVII пиртсезд», «Красный Пахарь», Карл Марксин нэрэмжэтэ ба бусад хамтааа арбаад колхозууд таряанайгаа тушаалыг тогтоһон болзорхоо хэзэ хонго урид дүүргэбэ. Тээд түрүү колхозууд түрүүлэ үдэр-нүхтэ үрлээ эсбэрэжэ хааха, агротехническэ хэмжээ-ябуулануудыг бэлүүлжэ ба машина эбсэгүүдэ заганабарилха бусалма хүдэлмэри эмхидхэжэ байна.

А. ШОДОНОВ,

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь.

Таряа тушаалгаа дүүргэбэ

Таряа талханайгаа тушаалыг үсөөкэн хонгоой туршда үтэр түргэн дүүргэжэ гэшэ колхозуудай нэн түрүүлшн нагнан уялга болоһон. Прибайкальска аймагай колхозууд хамта дээрэ таряа тушааха түсбөө 90-нээ дээрэ процент дүүргэбэ. Аймаг дотороо түрүү ябажа байһан колхозууд уялгата еһонойгоо бэлдэхэдэ гүйсэхэдэһэн яһала олон хонго болоһо.

Сталиной нэрэмжэтэ колхоз 1.191 центнерэй оролдо 1.228 центнер таряа гүрэндэ тушаалһан байна. «Красный партизан» артель 588 центнер таряа тушааха түсбэ-тэй байһан аад, гүрэнэй тушаалтын пунктда 643 центнер таряа оруулаа. Мүн «Красная Заря», Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ уялгата еһоор таряа бэлдэхэ түсбөө гүйсэд дүүргэһэн.

Эдэ таряа тушаалтаа дүүргэһэн түрүү колхозууд мүнөө эрхэ хабарай тарилгада бэлдэхэдэ бүххэ хүдэлмэриг жигр жэг, дээрэ эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

Ф. ВОРОНЦОВ,

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь.

★ ★

Улам аршэмтэй хайнаар...

Сталинска Конституциин үдэрыг угтуулан Прибайкальска аймагай колхозууд эрхэ хабарай тарилгада бэлдэхэдэ хүдэлмэриг темпыг уламгаар курдалдажа байна. Мүнөө бүххэ аймаг дээрэ 5.000 центнер үлүүтэй үрлэ хааһан ба тэрэн сооһоо 3.587 центнерын шэһинс. Агротехническэ хэмжээ-ябуулануудай таллар абаһанда, таряалантай талмай дээрэ 3.275 шара нар шэбхэ гаргалдаһан ба 500 гектарт хур сааа тогтоогдоо. 128 центнер үлүүтэй суглуулагдһаа.

Аймаг соогоо түрүү ябажа байһан Сталиной нэрэмжэтэ колхоз дүн хамтааа 1.000 центнер үрлэнэй фонд байгуулаһан байна. Энэ колхозо хүдөө-ажалын машина эбсэгүүдэ ба хомут тоногуудыг заганабарилха, агротехническэ хэмжээ-ябуулануудыг бэлүүлжэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулдаһана.

Алдарт үдэрыг угтуулан

Иволгин аймагай «1-ое Мая», Калинин нэрэмжэтэ колхозууд Сталинска Конституциин алдарт үдэр—декабриин 5-ныг угтуулан таряа талханайгаа сохилгыг сүм дүүргэжэ гэжэ эршэмтэй шайга ажалай үргэн долгэ хүдэлмэриг байна. Тэрэнгээһэн ашаар «1-ое Мая» колхоз декабриин эхээр таряанай сохилгыг гүйсэд дүүргэһэн байха юм. Калинин нэрэмжэтэ колхоз декабриин 5-да дүүргэжэ байна.

А. ЖАРКОВА.

Эсгээ ороноо хамгаалгын
данийн фронтнууд дээр

АЛЕКСАНДР КОСМОДЕМЬЯНСКИЙ

Зоя эгэшнь гитлеровцүүдэй үлгэжэ алаха үедэ энэ хүбүүн 16 наһа хүрхэйн байгаа. Зоя наһа бараад, тэрэйн тухай гансахан лэ дурсахаа үлгэжэ, энэ дурсахаа болбол дайснааа заабол үнөөгөө абаха гэһэн наһал сээжэ зүрхэн соо багтажа ялан орвожо байба. Эгэшингээ зобойон ба үхэнэһэй түлөө фашистууднаа бөөрөө үнөөгөө абаха гэһэн хүсэл Александрын зосоо ходо наһалдаг байлэ. Тингээ энэ хүбүүн танкова училшинада ороо һан.

Одоошье наһан юмэнь хүсэлдэбэ. Александр — хүндэ танкын командир болоо тэрэ хадаа өөрингөө буу зэбсэгэй хүртэ эхэ хүсэнь мэдэхэ ба тэрэини фашистуудтай дайн байлдаанда хэрэглэжэ шадаха байна.

Харанхы хүни. Ракетнууд гэрэл сасаруулан хилдэнэ, буугаар буудаха ба оярадуудай тээрхэ абяан захнагуу, танкнуудай моторнууд хүршгэнэлдэнэ, агакада орохо сэг дүтэлжэ байгаа. Александр Космодемьянский өөрингөө машинын хэрэгтэ болон байһынь үшөө дахин шалгажа үзэбэ.

Танк хүдэлһин бөөрээ урагшаа зүхөөд ябашаба. Дайн байлдааны газарта мааньжэ байһан дахин угаа угаах ороогуур танкнууд дай анай шүбэгтэй прволото талта татан траншеюнууды тэһэ бие дараад саяага харагдаха ябахынь ябан эрэгшд хараһан байна. Танкистууд бунд дунда дайснай буудалгын уур айнууды ба тэндэ байһан солдадууды тн хэбэ. Улаанармеецүүд эбтэй эмхитэйгээр танкнуудай хойноһоо дахажа урагшаа дабижа.

Гвардийн лейтенант Космодемьянский эхитаж зогсолтогүйгөө урагшаа дабижа. Адар томо «КВ» немецүүдэй оёороньн түрүүшын линиэ дабижа гадаад, снэридуудад буудалдажа байһынь урагшаа дабижа ябад һан. Буудагша — рдист Субботин мэрэгнээр буудажа дайснай ябан сэрэгүүдэ хюаба, механик — жолюшо машинаа бугуй тгшоһоо шадмарар зайлуулан хүтэлжэ. Космодемьянский командар дайснай блиндж ба буудалгын учуаинууд тээшэ шэгдүүлэн абаһадаг байгаа.

Алагаһан немецүүдэй үнэжэ байхалач, амиды үлэһэн солдадууд ба офицеруудынь тэрэгтэжэ арилта наһаатай тэтгэ дээрүү харайлажа яба. Космодемьянский хүндэ танк гонжнууды хандируулан ябажа блиндж дээрүү гараба. Тэндэ агшан зүрхэ тогтоһон шэнги болоот, улам саамжа дабижа ябан сэрэгүүдтэ харгы зам гаргалан байха юм.

Танкда даража һилсэгэлһан блиндж соһоо немецүүд гэрэ үргөөд, ганажа байба. Тэднээр хамта 30 хүн багба. Дээрээ ортожо мэгтэһэн тэтгэр айһанда тохиролдоһон шалгажа байла.

— Танкистууд бархал байна даа, — гэжэ малшаа сержант хэлэбэ, плэндэ абтаһадыне шатаба абаһагынь гэжэ зааһаа. Бөөрөө тэжин хойноһоо бөөцүүдтэйгээ хамта саамжа ошобо.

Майор С. РОДИОНОВ.

(ТАСС-эй спецкорр).

Дайлдажа байгаа арми.

Немецкэ зэнткээ
„Юнкерс“ буудана

ДАЙЛАДАЖА БАЙГАА АРМИ. Байлдаанда немецкэ буу зэбсэгы манай сэрэгшдэй буулан абаад дайснай урдаһаа буудадат ябадан улам олоо болоо. Немецкэ автомедууд, пулемедууд, иппомедууд немецүүдэ буудана. Наяхан Н-скэ подразделенин бөөцүүд амжалтатаа добтоло хэжэ зуура дайснай үхэр бууе снарядуудтайн буулан абаһан юм. Сержант Жогов гэжэ зэнткы буудахаар бэлэн боллоо.

Тэрэ буугаа зайжа дүүргэд байтарынь подразделени дээрүү «Юнкерс-87» гэжэ немецкэ бомбардировщик таража эрэг Тихиздэн сержант Жогов бусад бөөцүүдтээ хамта немецкэ зэнткээр дайснай самолеты буудалан байгаа. Тэрэ буудалгадань немецкэ бомбардировщик сэхэ тулдажа, гал дүлэн болоһоо газарта унаһан байна.

Суба-мэйхачаан мурэниие
гатаалба

Н-скэ частинн хэлэн подразделени дайснай намчаар ябажэ уһан бууждэ хүрэхэн байгаа. Понто ба оготсонууды хүлгэжэ байһыгөөр суба-мэйхачууд хэрэгтэжэ 150 метр үргэн мурэниие гатал хаар түхээрбэ. Суба-мэйхачууд сороо хуба, хуфта, холосоо хэжэ дүүргэд, 4.5 2.5 метр хэмжээтэй һургуулуудад түрбэн хүмүүтэй оша хэжэ, тэрэнтээ үнөөхи суба-мэйхачуудад орлогшоор бэлтгэжэ уяад, тон хайбаритай бай болго. Суба-мэйхачууд гэр һалдуулан хэжэ ябаһадыне офицер Родионов хүтэлхэнтэбэ.

Танк буудаха 45 миллиметрчын үсэр буу хэрэгтэй ба командатаа 4 минута соо хүрэнгй иһэн эрхэтэ гаргадаа. Мүн тэрэгнэһэн минималтай рачедууд, пулемет, үчүүд амжалтатайгаар гаталан гаралан байла.

Суба-мэйхачууд мурэниие гаталан гаталд, тус подразделени дайснай мурдэн намчаа ябадалаа үргэлжэлүүлэбэ.

Младши лейтенант А. НОСКОВ.

Дайлдажа байгаа Арми.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһа) суута советскэ авиаконструктор, Социалистическэ Ажалай Герой, Сталинска шагналай лауреат А. С. Яковлев (зүүн гарһа) алд рта летчик-испытатель, хоёр д хин Советскэ Союзай Герой гвардии майор П. А. Покрышевта Сталинска шагналада абаһан мүнөөнөө бүтээһэн дайшахы самолетоо тушаажа үгөөд дөөрлэдэжэ байна. Хойто флудой каптер уһан доогуур ябадаг дайснай онгосы бомб дожо байна. (ТАСС-эй фотохроника).

Халуун туһаламжа
үзүүлнэ

Иволтын аймагай «Мартын 8» колхозой членүүд фронтовигуудай бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлжэ нэгэ нарые эдибкитэйгээр ябуулна. Энэхэ колхознигууд Эсгээ ороноо хамгаалгатай бүлэнэртэ туһаламжа болгожо 8 центнер талха, 11 центнер харааба, 5 паар гуталай ула, 1 килограмм ноһоо, 25 паар шэнэ валенка үзэбэд.

Улаанармеецүүдэй бүлэнэртэ хабаатай 105 паар хуушан гутал хадхуулжа үгэхэн байна. 108 кубометр түлээ буулга. 4 бүлгэнэй гэр байрынь эдибкитэйгээр ба 15.000 түхэрэг мүнгэн туһаламжа үзүүлбэд.

Һамхай үчээт үгтэбэ

Тус аймагай Гильбиринн сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз сэрэгэй албахагшадай бүлэнэртэ халуун туһаламжа хүргэбэ. Энэ колхозийд 3 центнер талха, 8 килограмм ноһоо, 2 паар шэнэ валенка үгэхэлөө гадна, 9 моридоор үдэр бүри фронтовигуудай бүлэнэртэ түлээ шэрүүлжэ байна.

Энэхэ олон үхибүүдэй фронтовигуудай бүлэнэр хамтын фондһоо үдэр бүри 2—2 литр һу абадаг болоһой. Мүн хэдэн фронтовигуудай бүлэнэртэ һамхай үнээд үгэхэн байха юм.

Хубсаа хүнаара туһална

Одоголой фабрикийн коллективийд (директорынь нүхэр Гроссман) сэрэгэй албахагшадай бүлэнэрые халуунаар хүргэлтэ. Эдэнэй бүлэнэртэ туһаламжа болгожо 6 паар үхибүүдэй гутал, 4 оодон дэгл, 3 паар үхибүүдэй бээлэй, 9 паар валенка үгэхэй. Бөөцүүд 6 бүлэнэртэ түлээ залһынь дүүрэн хамтаба. Мүн тэрэшхэн эдэнэй гэр байрые дулаалжа үгэбэ.

Фронтовигуудай бүлэнэрые халуун ахаралаар хүргэлжэ гэжэ тон ехэ политическэ удхаһанартай гэжэ эдэнэрэй ойлголһиний элгтэ болоо.

А. ЖАРКОВА.

Һунгагшадтаа туһалнаб

Олонмиллион арадай эрлтые ба ладальтые хүсэд хангахын тулада Сталинска Конституция еһоор бидэни арадай депутатууд болгон һунгаа юм. Тинимэ дээрэһээ, депутат бүхэн тон анкаралтай, габшагай байха ёһотой. Мүн хүн бүхэнэй эрлтые, халуунаар хандаха, туһа үзүүлжэ ба үнэхөөрөө арадай хүн байха ёһотой.

Би, ССР Союзай Национальностуудай соведэй депутат болохоһоо

хойшо миния һунгуулины округ болохо Иволтын аймагта 5 дахин ошохо хүдэлмэриень шынжэн үзэһэн ба дунгүүд тушаа нэгэ дахин элдхэл хэһэн байлаб.

Би, мүнөө Улан-Удын деподо кривоносовскоор паровоз ябуулха машинист-инструктораар хүдэлмэрилжэ байнаб.

СССР-эй Национальностуудай соведэй депутат Алексей МОКСОВЕВ.

Депутат болбол арадай зарса

Агуухэ Сталинска Конституция туг доро советскэ аравууд өөрингөө эрхэ сүлөөтэй түлээ дайн-байлдаанда шүһа мяхаа хайрангүй дэйдэдажа байхалачын тэднэй бүлэнэртэ халуунаар хандаха гэжэ айкабтар шухала хэрэг мүн.

Би мүнөө Ульяновск сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлгүшэ байхалаа өөрингөө депутатска хүдэлмэриень марганыгй ходоһоо арал зонгой байла байдалда анхаража табижа ябадаг бя.

Фронтовигуудай бүлэнэриүүд болохо

лохо нүхэд Филиппова ба Япарова гэшэд наһан наһаа туһа эрхэжэ хандаа һан. Би болбол тэднэй эрлтые хүсэд хангахын тула оролдожо багашуудтань дулаан хубсаа ба гэртнэй түлхэ түлхэ буулгуулжа үгэхэн байлаб. Хамта дээрээ энэ жэлдэ нэмдэ 18 фронтовигуудай бүлэнэр туһаламжа эрхэжэ хандаһан байна. Тэднэй эрлтые баранинь хангла һан.

Ажалладай депутатуудай Ярууны айксоведэй депутат Цыдыл НАЙДАНОВ.

300 шахуу фронтовигуудай
бүлэнэртэ туһалаа

Сталинска Конституция болбол бүтээгдэһэй демократизмн шэнэ үеһе нээһэн байна. Ажалладай депутатуудай соведүүднэ СССР-эй политическэ үндэһэй һуури болгон бүтээгдэһэй болоод байхалда тэднэри бүхэн советскэ арадай хуули засагай сргалууд болгоо гэһэн. Тинимэ болохо Сталинска Конституция хадаа советскэ засагай органуудыне арал зонгой нэгтэ холбоһон, гүрөһини хү, тэлхэ хэрэгтэ ажалладаа хандуулан татахын тула шэнэ арга байдал бии болоһон байна.

Би болбол 1939 ондо ажалладай депутатуудай Хэжэнгын сомоной Соведэй депутат болгонд һунгадаа һан. Тэрэ үдэрнөө хойшо арал зонгой найдабарине һайн дүүргэжэ

гэжэ бүхы хүсээ табижа хүдэлмэрилжэ заахалаб.

Мүнөө би болбол фронтовигуудай бүлэнэртэ туһа хүргэжэ татаар бии болгондһон сомоной комиссин түрүүлгүшэ болоод байхалда тэднэри хэрэгсэлтэ хүсэд хангахын тула ехэ оролдодог би. Миния депутат байха үе соо 300 шахуу фронтовигуудай бүлэнэр туһа эрхэжэ намда хандаһан байла. Тэднэй эрлтые хүсэд хангаһан байнам. Манай нутагта нүүжэ эрхэлэн нүүхэд Маландов ба Булатов гэшэдтэ гэр байрһаа ба хааха үнээд үтгэлтэй байха юм.

Ажалладай депутатуудай Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын сомоной Соведэй депутат Батоцырен БАЗАРЖАПОВ.

Нүхэр Казарбинай
фермэдэ

Суута гахайшан нүхэр Казарбин болбол гахайнуудайгаа үбэлжэлгэдэ эрхмээр бэлдэхэһын түлөө аяар эртэ зун байхалаа хойшо оролдожо гаргалан байна. Тинхээ бүдүүн гахайнуудай ба поршоонхонуудай байха типовой байранууды нягта наринаар заабаарилжа дулаалһан юм. Тэрэһнээ гадна фермын хүдэлмэрилгшэд өмбэднөө хүсөөр 90 тонно силос дараһан ба 200 центнер харааба, корнеллот, болон 70 центнер талха тарналай һүүл фермэ дээрээ асаржа бэлдэнхэй. Ингэжэ тэднэр мүнөө үбэлдэ хайнууд гахайнууд дааруулангүй, сэдхаланаар ба хүшэ һайнтайгаар ондо оруулхалда гадна сааһадань олошуруулан үсхэхэн лабай.

А. МАНГУТОВ.

(Б. М. Унэһэй корреспондент). Бичурын аймагай Маргентуйска сомон.

Үбһэ холоомо бэлэн

Кяхтын аймагай түрүү колхозууд малайтаа үбэлжэлгэдэ бэлдэхэлэй хүдэлмэриень муу бшээр ябууһан байна. Жэшээ болгон абахада «Путь Октября» колхоз ба Алтайн сомоной «Улаан Таргашан», «Шэнэ Байдал», Ворсшиловы нэрэмжэтэ колхозууд болоно. Тэднэр бүхы малта мүнөө үбэлтөө бардам хүрхэ үбһэ гэжээр ба һуруул дулаан хото хашаануудад түлээ хангаһэй. Бөһа хөөрө бөгөөдэ түсэбэй өһоор хобгонууды түхээрһэн байха. Фермэүүдтэ түрүүһын хүйтэндэ элюүтэ үбһэ холоомо ба түлээ залһа өлбөгээр асаржа бэлдэнхэй байна.

Н. АВЕРИНА.

Малшадай зүблөөн

ЗЭДЭ. (Телефоноор абтаба). Наяхан агуушад, нааһишад, гахайшад ба бусад бүхы малшадай аймагай үргэн зүблөөн боложо, тэрээн дээрэ нүхэр Сталинай элихэл ба сааһанхын зорилгонууд тухай асуудал зүбһэн хэлсэхэн байна.

Зүблөөнэй һүүлээр тэтэ малшад малай үбэлэй сатай бэлшээлты зүбөөр эмхидхэхэ, харууһалгы эрд һайжруулха, нэгшэ болон тогтой бодо мал ба түл үхүүлгүһэй болон тураха ябалтые зайсуулха тухай тодорхой тогтоол абажа, өөһэд хосорлодог социалистическэ мурсыёо баталба.

Д. РАДНАЕВ, АЗО-е дагшта.

ХИЛЫН СААНА

Рузвельт, Сталин ба Черчилль
Тегеранда уулзаба

ТЕГЕРАН, декабрийн 3. (ТАСС). Мөнө һаяхан Тегеранда бүхы союзна державануудай ударидагшад—Рузвельт, Черчилль, Сталин уулзажа тэндэ конференция болоһон байна. Энэ конференция дипломатическа ба сэрэгэй түлөөлгшэд байлаа. Конференция дээрэ Германияда эсэргүү дай хэжэ, мүн тэрэһэлэн хэлэн олон политическэ асуудалууд зүбһэн хэлсэгдлэһэн байна. Энээн тушаа зохио шийдхэбэриһүүд гаргагдаа, тэрэнь тунхаглагдаха юм.

Английска самолетууд
Берлиндэ довтолбо

ЛОНДОН, декабрийн 3. (ТАСС). Английска авиацины министрствын мэдээсхэнэ хадаа декабрийн 2-ой һуни английска бомбардировщикуудай томо томо союзниениүүд Берлиндэ довтолһон байла. Тэндэ гал түймэр ехээр болоо. «Москито» гэдэг самолетууд Баруун Германияда байгаа объектууды атаклаһан байна.

Эдэ дайшахы аян ябадалуудһаа 41 самолет бусажа эрэггүй.

Италидахи сэрэгэй
ябуулганууд

ЛОНДОН, декабрийн 3. (ТАСС). Хойто Африкада байгаа союзнигуудай сэрэгүүд тшэб болбол ноябрийн 30-ай һуни союзнигуудай эсминецүүд Драсси (Албанска эрье шалар) буудажа гэжэ мэдээсэһэн. Ингэжэ буудалһанын эсэстэ гал түймэр ехээр болоо. Дайснай эрье дээрэ бхатариһүүд харюу буудалаа хэжээр сэхэ тудажэ буудаггүй.

Италийн адриатическа эрье дээрэ союзнигуудай сэрэгүүд Сан Вито Клементэ гэжэ шэглэн улам урагшаа дабиһан байна. Эртэһнээ бэлдэгдлэһэн позицинууднаа дайснай айкабтар шанта эсэргүүцэлтэ хэһэн ба контратакынууды хэжэ байбашы Кастель—Френтано гэжэ пункт эзлэгдэбэ. Американска 5-дахы армийн частынууд нэгэ райондо урагшаа дабиһан байгаа.

Италийн асуудал тушаа
Консультативна соведэй
түрүүһын заседани болоо

АЛЖИР, декабрийн 1. (ТАСС). (Телеграфраб абажа наагата). Үсэгэлдэр Италийн асуудалууд тушаа Консультативна соведэй түрүүһын заседани боложо, гол түлэб эмхидхэлэй асуудалнууды шийдлэһэн байна. Совет болбол генерал Эйзенгаурэй штабай начальни генерал-майор Смит ба Италидахи байдал тухай генерал Холмсий мэдээсэлэе дуулаһан байна.

Түрүүһын заседани дээрэ национальна сүлөөлгын Французска Комитэдэй томильон Рене Масгли түрүүлгшэ байба.

Чунциндаа Чан Кай-ши бусаба

ЛОНДОН, декабрийн 2. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэлһэнэй өһоо, Хойто Африкада болоһон конференцияһа генералиссимос Чан Кай-ши ба тэрэһэй һамган Чунциндаа бусажа эрэг гэжэ Чунциндаа хуулига өһоор сонсохогодо.

СТАЛИНСКА КОНСТИТУЦИН ҮДЭР

★
Г. А. ЦЫДЕНОВА—
БМАССР-эй Верховно Советэй
Президиумэй түрүүлгшэ СССР-эй
Верховно Советэй депутат

★ ★
дуудай зоттой жаргалтай ажабайдалые наһаажа, бидэни өөрын эрхэгүй зарса бодоһууд болохо наһаатай байгаа. Ахадү Украина, Белорусси ба СССР-эй бусад аравуудыне үзэгдөө дуудлагуу эхээр тоножо, дээрмэдэжэ ба тэднэй ахадү бодоһуудыне хяа наһаа сохижо байһан тухай дуудлахадаа эльгэ зүрхмэй үбэлэжэ байна. Бурят-монгол арад бүхы СССР-эй аравуудтай алли энэ тоноуша гитлеровскэ армийн хэжэ байһан харагтай муухай ээрлэг ашанууды хээсээшэ мартахагүй!

Манай Эхэ оронини аршалан хамгаалжа—манай эол жаргал, манай эрхэ сүлөө, манай динлэжэ даһһан хамаг бүхы юмны аршалан хамгаалжа гэжэ СССР-эй гражданинуудай ариун нангин уялга болоо. Энэ гэгээн дээдэ зорилто хаһаа фронт ба ажал дээрэ эрэгтэй эмэгтэй баатарнууды ургуулжа байна. Бурят-монгол арад дайснаа даража тэмсэлэй хэрэгтэ өөрингөө үргэл оруулжа байла. Манай республикын ажалшад болбол өмбэднөө үчсын ноосэлгэлгүһээ самолет ба танк бүтээжэ хэрэгтэ 37 миллион түхэрингөө үлүү мүнгэ суглуулжа, 10 фичт ула, 8 түд сагаа мүнгэ оруулжа. Агуухэ Сталинай амаршалта абаха хубила хүртэһэн байгаа. Тэднэй дунда РСФСР-эй Верховно Советэй депутат, Сэлэнгын аймагай «Улаан-Үдэлгэ» колхозой суута һалһиһан ордоно нүүшэ Долгоржап Эрдынеева гансаараа 160.000 түхэрин оруулжа бэлэй. Инимэ гайхамшагта патриотууд манай республика дотор хэлэн арбадалараа бии. Манай советскэ хүн бүхэн сүлөөтэйгөөр ажал хэжэ, эрдэм һураха, амарха ба

үтгэхэдөө яларалгүй ажаһууха эрхэтэй байһабын гэжэ һайса мэдэнэ. Хүниэ дарахга гү, али хөөсөөр болохо ябадалай һүүдэршые харагдахагүй, тинимэ үргэн ехэ эрхэ сүлөөтэй ороной, гражданин гэжэб гэжэ мэдэхэдээ советскэ хүн бүхэн омог дороун ябадаг. Сталинска Конституция ашье нодөөрөө үзэһэн манай советскэ арад тэдэ агуухэ эрхэнүүдэ аршалхын түлөө ам бөө хайралахгүй тэмсэхэ байһанинь лабай. Энэ Конституция соо бшэгдлэн хамаг бүхы эрхэнүүд дайһаи үсхүү бэрхэ сатгашы амгалан сагайхалда дутуугүй, харин бүри үлүү үргэнээр бөөлүүлгдэнэ. Жэшээлхэдэ, һуруулинууд хаана-яаһагүй хүдэлмэрилнэ, тэндэ хүбүд басагады ялажа һургадаг болоо. Үдэлгшэд ба түбхын түрүүшэд фронтовигуудта али болохо туһаламжа үзүүлгдэнэ.

Фронтло олоһон хубүүд ба эрэ нүхээдлгөө ороло, абаһар ба ахадүүнэрһнээ ороло предприятия дээрэ, албан газарнуудта, колхоз, совхозуудта, машинотракторна станцинуудта ажал хэжээр ороод, нормооо дүүргэжэ ба үлүү гартар дүүргэжэ байлаг эхэһириүүд үдэр сэг эрхэ бүри олоһоно.

Героническа Бурят-монгол арад өөрингөө нэрэ түрлн түлөө нарата һайхан Бурят-Монгол оройһонгоо түлөө, өмбэднөө үхибүүдэй эрэгдүйн эол жаргалтай түлөө Сталинска Конституциян олоһон эрхэнүүдэ аршалхын түлөө дайсаанда эсэргүсэһэн дай байдалдаа ороод, ам бөө хайрлангүй тулалдана. Эдэнэй дунда манай депутатууд—РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлгшын орологш нүхэр Д. Цыреншолон, БМАССР-эй Верховно Советэй түрүүлгшэ нүхэр Дондоков, БМАССР-эй Верховно Советэй депутат Т. П. Илын ба бусад Эхэ ороной аршалан хамгаалхаар жаргалан байна. Тинхээ тэдэ фронтовигуудай дунда айксоведүүд ба нутагай соведүүдэй депу-

тадууд хэдэ олон бии гэсэхэб!

Эндэ аһар холын тылда хүдэлмэрилжэ байһан манай республикын ажалшад Улаан Сэрэгтэй али болохо туһаламжа үзүүлжэ гэжэ үдэр һунигүй ородоно. Энэ үлгэй эхилдэ манай республика Улаан Армийнгаа бөөцүүдтэ бэлтгэхын тулада 293.953 элдэб янзын дулаан хубсаа, 58.170 хониний ба хурьһанай арна, 41.550 паар валенка, 9.390 оодон дэгл, 25.000 гаран дулаан малгай суглуулхалһаа гадна, 8 миллион шахуу түхэрингй хэдэн олон вагон элдэб янзын элэе хонинууды эльгэжэ өөрингөө патриотизм харууһан ба харуулаһые байна.

«Советскэ хүнүүдэй тылдэй шэн зоригто ажал болбол Улаан Армийн героническэ тэмсэлэй хамжууаар Эсгээ ороноо хамгаалха ябадалда арадай гаргалан жэшээгүй ехэ баатаршалта боложо түхэе домогто орохо байһынь хүсэд үндэһэтэйгөөр хэлжэ болохо байна, гэжэ нүхэр Сталин 1943 оной ноябрийн 6-да хэлэһэн байна. Нүхэр Сталинай хэлсэхэн хада Улаан Арми болбол бүхы олон арминуудһаа үлэмжэ бата ба найдабаритай түлтэй байна. Тинимэ хадаа Советскэ Союзай хүсэ шадальнь барагдашагүй ехэ гэсэб.

Фронтлоо обороно продукция ехээр үтэһын түлөө манай эндэхи түрүү предприятия хүдэлмэрилшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилшэд бүтээдөөрөө үсэхэлтэй ба эршмэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байла. Жэшээлхэдэ Улан-Удын ПВЗ Гүрэнэй Оборонны Комитэдэй дамжуулын Улаан Туг абаа, тэрэһэлэн нүхэр Прокопьев директортэй завод, Мяханай консервнэ комбинат тусхайта Наркомадуудһаа шагнал абаһан байна. Тэрэһнээ гадна, республиканын малжалалараа ГКО-гэй алдарты тугые абаха кандидата оруулгдэнхэй.

Сталинска Конституциян үдэртэ советскэ гүрэнгынгөө байгуулалтын хэлэһэнгүй бата бэй байһынь тусгаар тэмдэглэжэ шухала. «Советскэ гүрэн болбол мүнөө Эсгээ ороноо хамгаалтын дайһаи гирбалах жэл дээрэ, нимэ бата бата ба хэлбэршгүй хээсээшэе байгаагүй юм. Совет-

скэ байгуулалта болбол гансахан амгалан байгуулалтын юмнүүдтэ ороһонгоо экономическа культурна хүтэлтые эмхидхэхэ эрхын формо болоһонгоо «Барахадгүй, харин дайһаи үедэ арадай бүхы хүсые дайсаанда харюу сохилто хэжэ ябадалда элсүүлжэ эрхын формо байгаа гэжэ дайһаи уругууд харуулан үгэбэ. 26 жэлэй саада тээ байгуулаһан советскэ засаг болбол түхэтэ ботонхон сэг соо манай оронини эблэршгүй бата хэрэм боллоо» (И. СТАЛИН).

Недэлдэ, 1942 ондо, Сталинска Конституциян үдэрэ тэмдэглэһэн саһаа хойшо дайн сэрэгэй абаһада айкабтар ехэ өчөлтэ болоһон байна. Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталин түрүүтэй Советскэ верховно командованин стратегическэ түсэбэ бөөлүүлэ баатар Ула